

All participants in the interactive learning process can interact with each other, share of information, collectively solve the problems, simulate different situations, evaluate the actions of their colleagues and their own behavior, and immerse themselves in the real atmosphere of business cooperation to solve a series of problems in accordance with their interests, needs and requests. In this case, there are constant changes in the types of educational activities.

The objective of the work was to study the feasibility of introducing of innovative technologies and interactive methods of teaching cadets in the cycle of thematic improvement in the specialty "General Practice – Family Medicine".

The research was conducted on the basis of the Department of Family Medicine and Therapy of the Ukrainian Medical Stomatological Academy. At the time of the conducting classes for cadets-doctors in the specialty "General Practice – Family Medicine", for the cycle of thematic improvement, innovative technologies and interactive teaching methods were used, in particular, brainstorming, discussion, case study, presentation, role-playing game.

The positive effect of using interactive methods for teaching people has been long since proven and there was not doubt. The following innovative technologies and interactive teaching methods were introduced by the teachers of the Family Medicine and Therapy Department during the classes of family doctors: brainstorming, discussion, case study, presentation, role play.

Thus, the motivation of doctors to continuous self-improvement, active participation in the educational process; the comprehensive complex theoretical and practical training, laying the foundations for clinical thinking and ensuring the acquisition of general clinical competencies.

To achieve maximum material absorption, to make the class interesting and dynamic, easy to master the material, it is necessary to use various interactive teaching methods discussed above: brainstorming, work in mini-groups, discussion, case-method, role-playing game, presentation.

Modeling the pedagogical process of the proposed study in accordance with the concept of a systematic approach guarantees the development of family doctors of research competence.

Key words: innovative technologies, interactive learning.

*Рецензент – доц. Беляєва О. М.
Стаття надійшла 14.09.2018 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2018-4-1-146-145-150

УДК 378:616.314-089.23

Куроєдова В. Д., Галич Л. Б., Макарова О. М.

ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЧНОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ З ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ»

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

umsa.polo@gmail.com

Всесвітньою організацією охорони здоров'я у ХХІ сторіччі перспективними напрямками стоматології названі ортодонція та імплантологія, саме тому ми можемо пишатися наявністю в Українській медичній стоматологічній академії кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів, створеної за світовими зразками.

Д.м.н., професор Григор'єва Л.П.

Професор, д.мед.н. Куроєдова Віра Дмитрівна в 1991 р. вперше в Україні очолила курс післядипломної освіти з фаху «Ортодонція», як окремої дисципліни – втілила в життя мрію свого вчителя, засновника Полтавської школи ортодонції і професора Григор'євої Л.П.

Через 10 років колектив під її керівництвом сформувався в кафедру післядипломної освіти лікарів-ортодонтів.

Д.м.н., професор Куроєдова В.Д.

За для відокремлення студентської ортодонції в самостійну дисципліну кафедру було реорганізовано в кафедру ортодонції та післядипломної освіти лікарів-ортодонтів сумісну для студентів та курсантів, а в 2010 році – створено окремо два навчальні підрозділи: кафедру післядипломної освіти лікарів-ортодонтів і студентську кафедру ортодонції [1].

Колектив кафедри представлений 1 професором, 2 доцентами, 4 асистентами, з яких 3 мають ступінь кандидата медичних наук. З курсантами плідно працюють сумішники кафедри: логопед – д.м.н., професор Пахомова Н.Г., психолог – д.п.с.н., професор Седих К.В., хірург – к.м.н., доц. Коломієць С.В. На кафедрі працюють два зубних техніки вищої категорії, які мають великий досвід роботи із виготовлення ортодонтичних апаратів різного ступеня складності, допомагають у розробці

Колектив курсу ортодонції з першими курсантами (1991, 1993 р.р.)

нових авторських конструкцій. На кафедрі навчаються 9 клінічних ординаторів – іноземців.

Кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів з 2001 року є опорною спеціалізованою кафедрою в Україні за фахом «Ортодонтія». За розпорядженням МОЗ України колектив кафедри розробив методичну базу для післядипломного навчання за фахом «Ортодонтія»: 12 навчальних планів і програм з ортодонції для підготовки лікарів-інтернів, циклів спеціалізації, тематичного вдосконалення, передатестаційного

повсякчас удосконалюються співробітниками кафедри, оскільки вона активізує пізнавальну діяльність лікарів і надихає на творчу пошукову роботу [2].

Якість самостійної роботи лікарів залежить від наявності навчально-методичної літератури та документації, яка створена на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів з програмою самоконтролю, ситуаційними задачами і переліком необхідних практичних навичок. Самостійна робота спрямована на конкретні види діяльності і має декілька етапів,

Колектив кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтів (2001, 2014 р.р.)

циклу, для клінічних ординаторів і магістрантів, для тематичного вдосконалення зубних техніків.

За 27 років існування кафедра підготувала понад 4 тисячі лікарів-курсантів: на циклі «Спеціалізація» фах «ортодонтія» отримали понад 700 лікарів, цикл ТУ пройшли більше 1500 курсантів, ПАЦ – понад 500, цикл з ортодонції в інтернатурі за фахом «Стоматологія» – понад 1300 лікарів.

З метою ефективного формування професійної компетентності майбутнього ортодонта кафедра особливу увагу приділяє лекціям з демонстрацією клінічних випадків на різних етапах ортодонтичного лікування для одержання нової інформації про сучасні досягнення в різних напрямках стоматології. Використовуються освітні технології, спрямовані на формування у майбутніх лікарів культури самостійної діяльності, на розвиток умінь, придбання наукових знань шляхом особистого пошуку інформації, що сприяє активному інтересу та творчому підходу в навчальному процесі. Методи самостійної роботи

що стосуються теоретичної та практичної підготовки і поділяються на аудиторну та позааудиторну. Одним із елементів самостійної роботи є тестовий контроль. Саме самостійна робота активізує мислення, сприяє створенню власних поглядів і думок. Спеціаліст, що не навчився працювати самостійно, не втілить свої ідеї та проекти в життя [3].

Колективом кафедри видано 40 наукових та навчально-методичних видань. Навчальний посібник «Ортодонтія (збірник тестів та ситуаційних завдань)», що складається з 18 розділів, 803 тестових і 444 ситуаційних завдань, затверджений МОЗ України.

Колектив кафедри є автором державної тестової комп'ютерної програми за фахом «Ортодонтія» (авторське свідоцтво ПА № 4827, 1995).

Автоматизована система навчання складається з понад півтори тисяч тестів по 24 розділах і видана у вигляді збірника комп'ютерних завдань та відповідей, у якому вперше в історії післядипломної освіти з ортодонції чільне місце відведено новим логопедич-

ним і психологічним аспектам в ортодонції. Кафедра здійснює перехід на систему дистанційного навчання [4].

Для клінічного мислення лікарів кафедра застосовує ряд заходів: семінари, захисти історії хвороби із мультимедійними презентаціями, підготовка тез доповідей на наукових конференціях, робота в зуботехнічній лабораторії.

При переході на європейську систему навчання кафедра розширює доступ викладачів та курсантів до банків даних із нових наукових напрямків, забезпечує примірниками новітньої навчальної літератури, достатньою кількістю комп'ютерів, фантомів та муляжів.

Д. псих.н., професор Сєдих К.В.

Заняття з лікарями-курсантами проводить логопед вищої категорії, д.пед.н., проф. Пахомова Н.Г.

Кафедра підготувала більше 120 клінічних ординаторів – іноземців з різних країн світу (Сирія, Палестина, Йорданія, Туніс, Марокко, Китай, Іран, Грузія, Туркменістан, Лівія, Судан).

Як показує 27-річний досвід кафедри післядипломної освіти лікарів-ортодонтиків, лікарі-курсанти

Лекцію для лікарів читають к.мед.н., доц. Галич Л.Б., д.м.н., проф. Курєєдова В.Д.

Кафедра активно поширює основи сучасних ортодонтичних знань серед лікарів стоматологів різних профілей на виїзних циклах в 13 областях України.

Співробітниками кафедри підготовлено та видано друком 6 монографій, 2 підручника та 40 навчально-методичних посібників, серед яких популярний не тільки в Україні «Атлас ортодонтичних апаратів».

Наукова робота кафедри 27 років присвячена розробці комплексних методів профілактики і лікування зубощелепних аномалій у дітей, підлітків і дорослих та здійснюється спільно з: Університетом ім. Й. Гутенберга, м. Майнц (Німеччина), кафедра «Kieferorthopedia» за програмою з ортодонції «Сучасне розуміння функції та дисфункції зубощелепної системи» (з 2002 р.); Державною установою «Інститут стоматології» АМН України (м. Одеса), відділ стоматології дитячого віку (з 2003 р.); Полтавським національним педагогічним університетом ім. В.Г. Короленка.

Кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтиків і клініка «Kieferorthopedia» представили спільні результати наукової роботи на десяти Європейських конгресах ортодонтиків.

циклу «Спеціалізація» в недостатній мірі володіють теоретичними знаннями, а тим паче практичними навичками роботи знімними ортодонтичними конструкціями. На наш погляд, це може бути пов'язано із відсутністю пропедевтичної ортодонтичної підготовки студентів-медиків в Україні.

Практичні заняття по виготовленню ортодонтичних знімних апаратів відбуваються в зуботехнічній лабораторії під керівництвом зубних техніків вищої категорії, де облаштовано спеціальне робоче місце для лікарів спеціалістів. Під час практичних занять курсанти опановують практичні навички усіх технічних етапів виготовлення знімних ортодонтичних конструкцій: виготовлення контрольної-діагностичних та робочих гіпсових моделей щелеп, гіпсування моделей в оклюдатор, гравіювання та креслення робочих моделей, виготовлення гнутих металевих елементів (різні види кламерів, вестибулярних дуг, рукоподібних пружин, штовхачів і т.д.), встановлення ортодонтичних гвинтів, виготовлення губних пілотів, щічних щитів, базису апарату із ортодонтичної пластмаси,

Заняття з лікарями проводять проф. Курєєдова В.Д., доц. Головка Н.В.

фотополімеризація пластмаси, шліфівка та поліровка апарату.

Правильність обраної конструкції апарату та якість його технічного виконання оцінюється під час спеціальних клінічних розборів під курацією професора кафедри. В ході клінічного розбору лікар-кур-

ти якість апаратів, які вони будуть отримувати із зуботехнічної лабораторії [5].

Таким чином, під час практичних занять у зуботехнічній лабораторії лікарі-курсанти значно підвищують свою теоретичну підготовку із знання змінної ортодонтичної техніки, засвоюють усі ла-

2013 р.

Візні цикли ТУ м. Іллічівськ, Одеська обл.

2015 р.

сант має обґрунтувати доцільність обраної ним конструкції, описати механізм її роботи та спрогнозувати її клінічний ефект.

Під час практичних занять із виготовлення змінних ортодонтичних апаратів лікарі-курсанти значно підвищують свій рівень практичних навичок та вправність рук, а головне розуміють та засвоюють принцип та механізм дії змінного ортодонтичного апарату, вчаться оцінити якість та правильність його виготовлення, що в майбутньому дозволить їм контролюва-

бораторні етапи їх виготовлення, а головне набувають обов'язкових для лікаря-ортодонта мануальних практичних навичок.

Отже, наявність на кафедрах післядипломної підготовки лікарів-ортодонтів зубних техніків обумовлена не лише необхідністю виконання лікувальної роботи, а й забезпечує повноцінну практичну та теоретичну підготовку майбутніх спеціалістів за спеціальністю «Ортодонтія».

84-Португалія (2008 р.)

Європейські ортодонтичні конгреси.

86-Словенія (2010 р.)

Співробітники кафедри вперше впровадили в навчальний процес циклу «Спеціалізація» 3 проміжні іспити, що дозволяє курсантам більш ретельно підходити до вивчення розділів ортодонції.

Остаточним методом контролю засвоєних знань лікарів-курсантів на кафедрі післядипломної освіти лікарів-ортодонтів є заключний іспит, який включає в себе оцінювання рівня теоретичних знань та практичних навичок, запропонованих навчальним планом з фаху «Ортодонція» та програмою Міністерства охорони здоров'я. Це й ознайомлення з метою та задачами ортодонції, морфо-функціональні ознаки зу-

бощелепно-лицевої системи людини в періоді тимчасового, змінного та постійного прикусу, основні та допоміжні методи діагностики, основні класифікації, профілактична та лікувальна ортодонтична апаратура, методи ортодонтичного лікування в різні вікові періоди, види патологічних прикусів.

Необхідно підкреслити, що різноманітність методів оцінки рівня знань майбутніх лікарів підвищує мотивацію до вивчення професії, ефективність засвоєння запропонованого матеріалу, що й призводить до росту професійної майстерності.

Література

1. Kuroiedova VD, Kaskova LF, Tkachenko PI, Smagluk LV, Halich LB, Dmutrenko MI, та in. Istoriiia poltavskoi shkoly ortodontii. Poltava: TOV NVP «Ukrpromtorhservis»; 2012. 146 s. [in Ukrainian].
2. Kuroiedova VD, Holoko NV, Kuroiedova KL. Pidvyshchennia rinvnia pidhotovky likariv-stomatolohiv iz pytan ortodontii. Udoskonalennia yakosti pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh: Mat. naukovy-praktychnoi konf. zmizhnarodnoiu uchastiu. 2016. s. 118-9. [in Ukrainian].
3. Kuroiedova VD, Stasiuk OA, Vyzhenko EE, Chykor TO, Trofumenko KL. Samostiina robota likariv-interniv yak vazhlyva skladova zasvoieniia dystsypliny "Ortodontiiia". Materialy navchalno-naukovoii konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu "Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvithnikh zakladiv". 2017. s. 82-3. [in Ukrainian].
4. Kuroiedova VD, Vyzhenko EE, Halych LB, Dovzhenko AV, Trofumenko KL. Kontrol rinvnia znan likariv-kursantiv na tsykli spetsializatsiia z fakhu «Ortodontiiia». Materialy naukovy-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu «Aktualni pytannia kontroliu yakosti osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh». 2018. s. 139-41. [in Ukrainian].
5. Kuroiedova VD, Halych LB, Chykor TO, Makarova OM, Trofumenko KL, Dovzhenko AV. Pro neobkhdnist vkliuchennia elementiv zubotekhnichnoi pidhotovky likariv-kursantiv iz fakhu «Ortodontiiia». Materialy navchalno-naukovoii konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu «Innovatsiini tekhnolohii v orhanizatsii samostiinoi roboty studentiv medychnykh osvithnikh zakladiv». 2017. s. 80-2. [in Ukrainian].

ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МЕДИЧНОЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ З ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ»

Куроєдова В. Д., Галич Л. Б., Макарова О. М.

Резюме. Кафедра післядипломної освіти лікарів-ортодонтів з 2001 року є опорною спеціалізованою кафедрою в Україні за фахом «Ортодонція». Для розвитку клінічного мислення лікарів кафедра застосовує ряд сучасних освітніх технологій, спрямованих як на високу теоретичну підготовку, так і на досконале опанування практичними навичками. В ході теоретичної та практичної підготовки з курсантами проводяться лекції, семінари, захисти історії хвороби із мультимедійними презентаціями, підготовка тез доповідей на наукових конференціях, практичні заняття на клінічному прийомі та в зуботехнічній лабораторії. Сучасність методів навчання та контролю знань майбутніх лікарів підвищує мотивацію до освоєння професії, ефективність засвоєння запропонованого матеріалу, що призводить до росту професійної майстерності майбутніх лікарів.

Ключові слова: післядипломна освіта, ортодонція, практичні навички.

ИСТОРИЯ, НАСТОЯЩЕЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ МЕДИЦИНСКОГО ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ОРТОДОНТИЯ»

Куроєдова В. Д., Галич Л. Б., Макарова А. Н.

Резюме. Кафедра последипломного образования врачей-ортодонтов с 2001 года является опорной специализированной кафедрой в Украине по специальности «Ортодонтия». Для развития клинического мышления врачей кафедра применяет ряд современных образовательных технологий, направленных как на высокую теоретическую подготовку, так и на совершенное овладение практическими навыками. В ходе теоретической и практической подготовки с курсантами проводятся лекции, семинары, защиты истории болезни с мультимедийными презентациями, подготовка тезисов докладов на научные конференции, практические занятия на клиническом приеме и в зуботехнической лаборатории. Современность и разнообразие методов обучения и контроля знаний будущих врачей повышает мотивацию к освоению профессии, эффективность усвоения предлагаемого материала, что приводит к росту профессионального мастерства будущих врачей.

Ключевые слова: последипломное образование, ортодонтия, практические навыки.

HISTORY, PRESENT AND PROSPECTS OF MEDICAL POSTGRADUATE EDUCATION ON THE SPECIALTY «ORTHODONTICS»

Kuroedova V. D., Halich L. B., Makarova A. N.

Abstract. Department of doctor-orthodontist's postgraduate education, has been the main specialized department in Ukraine at the specialty of "Orthodontics" since 2001. To develop clinical thinking of doctors, the department uses a number of modern educational technologies aimed at both high theoretical training and perfection of practical skills. In the course of theoretical training with cadets we provide: lectures, seminars, medical history challenges using multimedia presentation, abstracts preparation for scientific conferences. The theoretical training of a modern cadet, presupposes an active self-employed work, the organization of which is helped by the methodical guidelines that we developed, teaching aids, etc. At transfer to the European system of teaching, the department is expands access for teachers and cadets to data banks of new scientific directions, new educational literature, new computer classes, phantoms and dummies.

Practical classes for cadets provide involvement in the clinical and work in a dental laboratory. During practical training, cadets master skills needed for working with orthodontic patients of different ages, the latest diagnostic methods (cephalometric, CBCT), modern removable and non-removable orthodontic techniques. In the dental laboratory master the stages of manufacturing removable orthodontic apparatus, control-diagnostic models, bite patterns and etc.

In the training process of the "Specialization" cycle, there are 3 intermediate exams, that allows cadets to more thoroughly approach orthodontic study and successfully prepare for the final exam.

The Department of doctor-orthodontist's postgraduate education uses final examination as a last monitoring method to check cadet-doctors acquired knowledge. At this exam we assess the level of theoretical knowledge and practical skills done by "Orthodontics" curriculum and the Ministry of Health program. This examination provides extensive knowledge control, that includes independent computer testing and practical exams (based on real clinical cases).

That's why various modern methods of training and future doctors's knowledge monitoring, increases motivation of mastering own profession and effectiveness of provided materials, which leads to increasions of future doctors's professional skills.

Key wods: postgraduate education, orthodontics, practical skills.

*Рецензент – проф. Ткаченко П. І.
Стаття надійшла 17.08.2018 року*

DOI 10.29254/2077-4214-2018-4-1-146-150-152

УДК 387.2:614.25:618

Ліхачов В. К., Тарановська О. О., Добровольська Л. М., Макаров О. Г., Шиманська Я. В.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЛІКАРІВ АКУШЕРІВ-ГІНЕКОЛОГІВ

Українська медична стоматологічна академія (м. Полтава)

elenagudyma31@gmail.com

Найвищими соціальними цінностями як в Україні, так і в усьому світі є якість життя та стан здоров'я людей, які безпосередньо залежать від ретельності виконання своїх професійних обов'язків фахівцями у галузі охорони здоров'я. На сьогодні в цьому контексті назріли невідворотні та конче необхідні зміни.

Процес реформування сучасної медицини в Україні активізує проблему підвищення якості вітчизняної медичної освіти, особливо тієї її частини, що стосується післядипломного навчання [1]. Це є необхідною умовою інтеграції України у світовий науковий та освітній простір. На сьогодні основною метою реорганізації вищої медичної школи є створення конкурентно-спроможного, дотичного до реалій, теоретично підготовленого лікаря-спеціаліста з належним володінням необхідним спектром практичних навичок, спроможністю до невідкладного реагування та прийняття рішень [2].

В цьому контексті принципово новими мають стати підходи до організації навчального процесу з майбутніми лікарями. Насамперед це створює нові задачі перед викладачами та потребує від них змін власного підходу до організації навчального процесу на післядипломному етапі навчання.

Метою роботи став пошук шляхів до удосконалення післядипломної медичної освіти лікарів акушерів-гінекологів.

В теперішній час українське акушерство та гінекологія існують в умовах недосконалої нормативно-правової бази. Клінічні настанови та протоколи, що регламентують дії лікаря в тій чи іншій клінічній ситуації, здебільшого застаріли, є суперечливими та такими, що не відповідають сучасним міжнародним стандартам. Тож, прагнучи стати конкурентоспроможними на міжнародному ринку праці, сучасні лікарі акушери-гінекологи, в тому числі лікарі-інтерни, мають самотужки інтегруватися в світову меди-

цину, вивчаючи і застосовуючи на практиці передові гайдлайни та підходи, впроваджені і прийняті до використання в країнах Європейського союзу, США, Канади, Австралійського союзу. Іноді це складно, оскільки у вирі інтернет-технологій досить важко не загубитися і знайти шлях до професійної інформації.

Тож на разі постулат «навчити вчитися» не тільки не втрачає актуальності, але й набуває нового змісту. Основною задачею викладача є необхідність навчити людину знаходити та застосовувати у житті ту чи іншу інформацію [3]. Це стосується також тих викладачів, які у вищій медичній школі забезпечують післядипломну освіту лікарів. В умовах, коли вивчення підручника є недостатнім, а інформаційний простір перенасичений і не завжди коректний, саме викладач має скерувати професійний пошук лікаря-інтерна. Цієї мети можна досягти, створюючи бібліотеку сайтів та посилань за тематикою навчальних планів, за якими лікар-інтерн самостійно може знаходити і опановувати ту чи іншу інформацію.

Корисними в цьому аспекті є використання навчальних платформ та on-line-курсів, що дозволяють проходити вивчення комплексу тем з послідовним контролем шляхом вирішення тестових та ситуаційних задач. Масштабні on-line платформи викладають пізнавальні матеріали і проводять оцінювання отриманих знань. Основною їх властивістю є гнучкість часового графіка. Це дає можливість навчатися у зручній для интерна час, прилаштуватися до власного темпу засвоєння інформації. Одночасно вміння користуватися освітніми платформами та on-line курсами в майбутньому будуть корисними лікарям для їх безперервного професійного розвитку, який є головною умовою успішної професійної діяльності сучасного лікаря.

Ресурсами для удосконалення післядипломної освіти лікарів акушерів-гінекологів можуть слугувати